(1)

श्रीरामप्रसन्न॥रावा रथिआणिरावणी॥सन्मुखरुते समरंगणी॥येकयकाचे हृदयबाणी॥त्रूणेकु
रावया॥१॥तेरोघेरास्त्रविचेनेसमुद्र॥तेदोघेप्रळयकाळिचे रुद्र॥दोघे काळाचेमहिंद्र॥महाविक्र
म॥२॥येकरुद्रांतयेककाळु॥येकदावाग्नीयेकवडवानळु॥येकसिंहयकशार्दुळु॥समानबळी
ये॥३॥दोघीटणत्कारिले धणुष्ये॥त्रुवनेकंपिनली[illegible]पोचोषे॥सीनधरिलिअग्निपुरुषे॥त्याव
रपैजाल्या॥४॥बाणलाउनियाचापगुणी॥[illegible]धानक्रावेघोघीजपी॥तवतेकाळीगतिनावाणी॥
इंद्रजितवधे॥५॥ह्मणेपरिसगायिरामानु[illegible]जा॥[illegible]तयाचे[illegible]जनीजाणअजा॥तोकेशरीसन्मुखपैजा॥
संपदावयाआला॥६॥जयाचिमातारेपिप[illegible]लिका[illegible]तोअंगबळेंवधोनितवका॥महादिग्गजांस
तिथउका॥ध्यावयाधाविनला॥७॥तुपाळी[illegible]तमजु॥चाळिकिंचितउचलुनिमाजु॥तोआला
रिसुपर्णाउजु॥सुउसर्पाचाव्यावया॥८॥सिंपि[illegible]या[illegible]सेंपुष्टी॥जीवजन्मलातोकोपहानानीद
ष्टी॥महाकुर्माचीस्तेदावयापृष्टी॥श्रृंगउच्चाकनिजाला॥९॥तैसानुगामजइंद्रजीतापुढे॥मा
नवीतुसत्वधरुनिगाढे॥युद्धकरुआलासिहवे[illegible]उ॥आश्चर्यवाटतसे॥१०॥हारेकुपआणिसमु
द्र॥रंकआणिदेवेंद्र॥सुतेआणिमहारुद्र॥समानकैसे होति॥११॥तरणीआणिअरुण॥मेरुआणी
पाषाण॥उच्चैश्रवाआणिश्रुण॥समानकैसे होती॥१२॥परिसआणिकवडा॥रावनिआणिमकोडा॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

माहाविसन्नआणिवेडा।स्मरणकैसेहोली॥१३॥मनुरासससास्तिमनुष्यतुज।समरंगनहवेंउचोज
नागपाशिंबांधलेति तेंलाज।कोउठेउनिआलेति॥१४॥दुसरेसंग्रामिमासेबाणी।रामादिकुलणिह
मपाणी।समयहिपाडिलेनिधरणी॥निर्जीवप्रेतेंकेलीया॥१५॥तांकैसाजसेलनिश्चयो॥जेइंद्रजीत
जिंकोपापावोजयो॥तेंसत्यकरावेंजवसुर्यो॥अस्तमानानव्हे॥१६॥तैलक्ष्मणानुसाजागि॥श
क्तीकायनव्हतिरणरंगी॥ठेविलीहोतीपाता[illegible]गी॥तेआतापेउनिआलेति॥१७॥आइहावि
भीषणुपृथ्वीवरि॥हनुमाग्यवद्धुतांपरि॥[illegible]णोनियाराज्याबाहेरि॥लंकेषघातला॥१८॥जैसिया
सिन्हेटताचिश्रेष्ठ॥प्रितिनेदिधलीप्रधानव[illegible]मउव्हीकृतेमर्कट॥सुग्रिवादिकतुमचे॥१९॥त्यपा
पर्णावेनक्षत्र॥त्याचेमेळउनियाकटक॥वेर[illegible]शिहेकौतुक॥थोररिसताहे॥२०॥आरेज्याचाम्हे
त्यजेठाइ॥तेनेयेजातिआपुलापाइ॥तैसे[illegible]रणसमइ॥बळेवंकेशिआलेति॥२१॥आताये
निकुंबळेसिनरि॥मिआपुलातीक्षणशरधारि॥तुसीकरपाद्कांडोरि॥भ्रमविणगगनी॥२२॥ऐसे
बोलिलेइंद्रजीते॥तेपरिसोनिसुमित्रासुते॥प्रत्युत्तरदिधलेजेवज्रातेचेदुसंके॥२३॥लक्ष्मण
ह्मणेरेरावणात्मजा॥उन्मत्तागततायुष्यागजा॥तुजसिमीसिंहवोजा॥विदारावयाआलो॥२४॥वरसा
वाउनियामिठा॥मजप्रतिप्रतापबोलसिगाठा॥मीकोणऐसेंनजाणासिमुढा॥तुजज्ञाननाहि॥२५॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२८

पन्नासकोटिहेमहितव्ळी। वरिअसिजेअष्टकुळाचव्ळी॥ आणिसप्तसिंधुसप्तद्विपावळी। स्वर्ग
येकविसहे॥१५॥ वणस्पतिअष्टादशभार॥ सिळापाशानगिरिवर। नादतिजीवचराचर॥ सुखुळ
दिर्घप्राणी॥१६॥ महाजळउनेविशाळ। नदनदियातुंबळ। रत्नुक्रियाचाचारसुमंडळ॥ धरिलाजाहेस
ते॥१७॥ ऐसिवसुंधराढिसाव्ळ॥ जातहोतिळंधुनिपाताळ। तेथेंशेषतोसत्त्वबळ॥ आधारजाळा
कीसा॥१८॥ सहस्रफणिमंडळाविहारि। पृथ्वीधरिलियेकफणिवरि। जेणेवटबिजाच्यापरि। जळ
सकत्तनिया॥१९॥ त्याषेशाचापुर्णअवतार॥ तोमिजाण लक्षुम पावित्र। सुमित्रासुतकुमरु। रायाद
शरथाचा॥२०॥ वैकुंठिचापुरुषपुरुषोत्तमु। [illegible] फळांकीनदमु। तोचिपरब्रह्मपरमात्मारामु॥
रायादशरथाचा॥२१॥ अवतरलासुर्यवंशि। ॥२२॥ [illegible] हिमावर्णुनेणेवेदपुरुषु॥ स्तउनसकेजिव्हा
यशेषु॥ शास्त्रमथनिचासारांमु॥ निवडिलानाम [illegible] ॥२३॥ निस्तरामाचिगुणानुकथा। श्रवणक
णेकेलासनाथा। दुष्टादुखद्याव्यासयेथा॥ अवतारधरिला॥२४॥ याचिकारणेमणुष्यावतार॥ ब्रा
वयारासुसाचासंव्हार। हेभविष्यवाल्मीकऋषेश्वरे। कथुनिगेलाअसे॥२५॥ जोतुकेलक्षवान्तर॥
तितुकेदेवाचेजन्मतो॥ एकएकसांगो नरिसाचार। तुसुरवर्णजाणसिले॥२६॥ प्याचीसाक्षीतेकडी
जाण। लेउदकितारिलेपाषाण। लंकावीध्वंसिलीनिर्वाण। तुह्मासबोसिमोडिले॥२७॥ तुह्मास

"A Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मयारवाटिनांबाबुमीवृपरु॥ २३पवावमिलाकालेकुटे॥
वैसयाईरालितपुरुनावत॥ ङाियाविनिनाव मि॥ ५०॥

कव्वामध्ये। कुळ्ळीव्वकु। बिन्नीषणु पुन्यश्लोकु। जैसा असुरांमाजि पुयेकु। प्रल्हाद वैस्नव जाला॥ ७३॥
तरि बिन्नीषणाचे मूगुटी। रघुनाथाचि दृष्टी। रावणवधाचे सेवटी। हाल्के तेन्हो गिल॥ ७४॥ असे
हे बोलणे बहु गाढे। तुज प्रति कायेयेल्हेउ। जैसे महासुमुकापुढे। पंडिताचा वाग्वीलासु॥ ७५॥
आता मि लक्ष्मण जाण। हनावया आलो तुझा प्राण। या बोला विहस्कुण। तुवो लखुनिदेर॥ ७६॥ प
तकिया प्राणा त्यागका व्हे। संवरे आ गिसन्निपात बळे। त्यात तव वाचा मर्यादे वेगळे। अमंगल वदे॥ ७७॥
तैसा तु राक्षस पापरुप। तु सा मरणकाळ आ… हूपा निवायाकरिते सिजल। विवीधा वचनी॥
जा बोलिलासि पुरुषार्थु। तो आता सवथा व्यर्थु। …श्री… पुढे मन्मथु। जये पावेल केसा॥ ७८॥ रजनि
चे आधारे। सृष्टी गिळीजे अंधःकारे। पुढे उग… गा दिनकरे। पाहे कैसे करीरजत॥ ७९॥ तैसे ताक प
टविचे निबळे। मेघा आडु निर्जे गिलि लोकपि[?]टळे। साचे उसिने सि धूमकाळे। ध्यावयानि कुंवळ्ळेसि आली॥
आता होइरे रिपु सावधाण। साचा बीस्फुट ल्हेडा रसंधाण। तुझे शिर पाहो जाइल गगण। माझिया बाणा
सरिसे॥ ८०॥ जैसे सत्तानि गिधपारि। उडउनि कूम तिअंबरि। तैसे तुझे शिर सवरणकुरि। खेचरगति पावि
जेल॥ ८१॥ गिरिश्रृंगे विदारी वज्रपाणी। तैसे तुझे शिर छेदिन बाणि। ऐसे लक्ष्मण बोलेन कावणी। को धा
स्याउछ्छु कासोडि॥ ८२॥ सत्संगात्त्व तिहि साधुनार व्हानी साधूनी न चरवल सेगमा रवल्ले॥ अमोर्दकुरु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

३५

मत्तवन्मृदेवधत्तेमृद्गंधनहिकुसुमानिधारयंति ॥७॥ अधनोष्टीगेउनिदशान ॥ वाटारिलेचिमकावन
पन ॥ कोदंडउचोतुनिकेलेसंधान ॥ शातयकबाणी ॥५१॥ तेबाणासुसातदिर्घध्वनी ॥ मनोवेगेचरलेगग
नी ॥ आपणावरिपउत्ताल्तेखनी ॥ विरेलक्षमणेदेखिले ॥५२॥ कुराळेदेखणाविरराजु ॥ दशमुखाचिचाज
नुजु ॥ मेळमंडितउर्धवामनुजु ॥ करनिशारसोडिले ॥५३॥ शत्रुसेंखाशारमार्गेण ॥ गगणापंथेगेलेतिक्षण ॥
इंद्रजिताच्याबाणावेरखंडण ॥ करुनिपाडिले ॥५४॥ [illegible] रेखोनिइंद्रजिते ॥ केलेसंधानशनाखेमाग्रुते ॥ तेहि
वरिपडेत्तवेसुमित्रासुते ॥ तोडुनिपाडिलेकुमंड [illegible] ॥५५॥ [illegible] पारपिजोनिशवणी ॥ विंधिलालक्षमणुषोउपक
णी ॥ तेहिशरत्रादख्वतक्षणी ॥ तोडिलेमनसवे [illegible] उजैसावरणचवडि ॥ सर्पधनुनिचेतुपुढेतोडि ॥
श्रेष्वरिघमवितनुमिपाडि ॥ निर्जिवितखेउ ॥५६॥ [illegible] णुदाशारथिधनुवोउ ॥ शाकजीतशारखंडनावा
सउ ॥ निजबाणिघालीतुपरिस्यवेळ ॥ पनिकुंभकर्ण [illegible] ॥५७॥ विसतिनेमहाचतुरे ॥ खंडिजेतिसुरवोचिप
चोत्तरे ॥ तैसेंसुर्यवंशीचेनिविरे ॥ शरतोडिलेशत्रुचे ॥५८॥ मगधगधगितसुवदनु ॥ बाणगुणीलावी
वज्रासमानु ॥ साहेरेइंद्रजिताह्मणोन ॥ शातयेकमोकलिले ॥५९॥ जैसेधणुष्यापासुनिसुटले ॥ सुसातगग
नीगर्जतचरले ॥ विवातसुर्यासिसागेगेले ॥ पतापु [illegible] समणाचा ॥६०॥ बापानकरिनेकिर्तीचिवके ॥ स्व
विमानसुठहपापात्रे ॥ इंद्रजितमारिमाह्मणोनिसौमित्रे ॥ निजबाणहस्ते ॥६२॥ रेसिश्राज्ञाशारस्ष्टी ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५

इंद्रजितें येता रे खिल्ले दृष्टी। उर्ध्व वाउनि कोदंड मुष्टी। सिघ्र संधान केलें। ८३। सुमित्राचे येन होते बाण।
सावरि इंद्रजिताचे गेले तिक्षण। ते हि साचे केले खंडण। वरुण धारा करुनि। ८४। या उपरि दोघी जणि।
शरसंधाण केले नहुता बाणी। जेसे प्रळय मेघ धारा धरणी। अमित सांडितें जाले। ८५। तया दोघांचि धि
नुष्ये तुंबळ। संख्या रहित सांडिती शर जाळ। तेसिया स्तब गगन मंडळ। संपुर्ण जाले। ८६। पवना शिंफो
रा वसा पैथु। नाहि सुर्यासि वाट वयार थु। रेच्या सि पाउला अणधु। दाहि दिशा कोंदलीया। ८७। दोघां
विराच्या संधान। उपमान स्मरे स्वतु रान्ना। ... उ लेखि तुवन। तेसे घाम समर। ८८। त्यादो हि वी
रांचे तिक्षण बाण। सृष्टि संहारक जेसे काळ ... प्रळयी काळी चेवदादश भानु। पसरले गगनी। ८९
कि प्रळय मेघ विद्युल्लता। बाणरुपे होत्या दोहि ... त्या पुढें प्रसंगे आता। लक्ष्मण छानि कोजा करि ति।
तेसे बाण विरुद्ध याचे। त्वें उदंड विविध ... सौमित्र कां चे पापुरवाचे। काळदंड्या तुल्य। ९०।
इंद्रजिताचे बाण केसे। उडाया धोतिर पाणि धजे से। कीं गगनाचे फाडुनि मुसे। गुरु तग णा पसरले। ९१।
सौमित्राच्या शरा चि गति। जेसे दिव्य देह धारि सुकृति। स्वर्गसुखें जाव या जाति। स्वमंडळा पासुनि।
किं जा सरोवरा चेना मम मानस। इच्छाते मुनिराज हंस। कुराव या जाति। ९२।
जि तुक्या लक्ष्मणा चे बाळी। त्यावरि सामुद्रा कि जे लिहिली। जेसे नागफणी मंडळी। त्याजी रिपु भ्रमि स्वती। ९३।

... Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

५४

आणिजैसेयेमाच्यादेंउवरि ॥ लिखित्तयेमनामकुसरि ॥ तैसेइंद्रजिताचेबाणावरि ॥ रावणनामाक्षो
साविरद्ययांचेअसयतुणी ॥ अमोघबाणाच्यारवाणि ॥ जेसिकवीमुखमें उळींपीवाणी ॥ प्रसवेपद्योत्तमते ॥
कोद्मपल्लवनववाटिका ॥ तेथेवाहतिगाहाटचगीका ॥ परिसाकुपोद्का ॥ न्यूनतानये ॥ ७७ ॥ कीयोवण
रत्नाचाठाउ ॥ कंदर्पे ॥ प्रसंगप्रसंगिनुतनरूप ॥ नानाअवतारमाळेचासाक्षेप ॥ युगायुगीनखेंउ ॥ ७८ ॥
स्त्रीतयाविरद्ययांच्यातुणी ॥ संग्रामकाळींसमरंगणी ॥ बाणवेचितास्यातुणी ॥ परिबाणिक्षरल्याव
असति ॥ ७९ ॥ त्यादोपांचेंशरसंधाण ॥ आरि[illegible]गगणा ॥ परिक्षाकोणकरिलसमाण ॥ धनुर्वि
द्याविरश्रीची ॥ ८० ॥ कोद्मपल्लवनव आह्मु[illegible]जगण ॥ तैसेविरद्ययांचेउ[illegible]बाण ॥ जाउनिअ
काशिरवेंउण ॥ करितेजालेपरस्परें ॥ ८१ ॥ जेसे[illegible]वेनसमंधे ॥ गगणभ्रमतांकुरयुद्धे ॥ वेगुपुढेंहा
ननाअशुद्धे ॥ भुमेउळीपडतातिं ॥ ८२ ॥ कीजे[illegible]चादिगेक ॥ स्थुळनिर्वाहिशाक्षत्रअनेक ॥ छळना
करुनिनिराधक ॥ परस्परेंकरिती ॥ ८३ ॥ तेसियापरिरोधासुमटी ॥ सोडिल्याबाणाचाकोटी ॥ अंतरि
क्षस्यागगनाच्यापोटी ॥ येकयेकातेतोडिती ॥ ८४ ॥ आरवतिज्वालिसीचाली ॥ तृणेरवणरवणाटेंअग्निव
ष्टीजाली ॥ ऐसियास्तवदग्धहोउलागली ॥ मंगळा[illegible]जननी ॥ ८५ ॥ तिउकाउदेल्याशरसेपटणे ॥ त्या
चावीजुसिआनीतिउणे ॥ उर्ध्वगेलीयातेपेनारांगणे ॥ आहाळोनिचरली ॥ ८६ ॥ तसेकुराव

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

दोघेधनुर्धारि॥ निजहस्तनिजधनुष्यावरि॥ भ्रमविती कुलाळचक्रासियेपरि॥ शरसडीकरिता॥ ८७॥
नानासन्मुखसमरंगनि॥ धनुर्विद्येसीदोघीजनि॥ सरिसादिधलीबानि॥ आकाशभ्रमोनि॥ ८८॥ दोघीत्र
मिश्रशरसोडिले॥ परियेकाचेयेकानाहिलागले॥ परस्परेखोठोनिपाडिले॥ भूमीउच्चवरि॥ ८९॥ ज्यैदोघा
युद्धहोइलपुढे॥ महाघोरअद्भुतगाढे॥ [illegible] नियेकउ॥ आकाशरचिले॥ ९०॥ गगननसते
महाघोर॥ तरियाचेकोठेसामावतेशर॥ विमा[illegible]चर॥ कौतुककेसेपाहाते॥ ९१॥ तरिआतायेकरसे
योबले॥ पुर्विवीरश्रीयातपृथ्वीरकेले॥ [illegible]हिले॥ अपारआकाश॥ ९२॥ विरद्वयाचेवियेवे
चव॥ निरोपमधनुर्विद्येचिठेव॥ ऐसियासिस[illegible]जानि शशिसूर्यसोम॥ ९३॥ दोघाचेअंगलगकवच
संग्रामीआदलेंवहूतेक॥ उरलेंतेपाहातीके[illegible]त्रलीरिवतजैसी॥ ९४॥ इंद्रजीतरथारूढयुद्धक
रिप्रतियुद्धालक्ष्मणाभुमीवरि॥ उच्चाशेपावतारधीरवीरि॥ वज्रठाणमांडुनियां॥ ९५॥ तयारूढइंद्रजी
तु॥ भूतळाचेठाइसुमित्रासुतु॥ ऐसेदेखोनिजाबुवंतु॥ नसाहेनेकाळी॥ ९६॥ सिळापूतळीजैसागीरी॥
कातेव कुलाळचक्राचीयेपरि॥ भ्रमवितधाविनला॥ ९७॥ विरश्रिचेजतिस्फुराण॥ भुभुः
कानिकरोनिगर्जेण॥ रुद्रावेशेहानोनिचुर्ण॥ रथुइंद्रजीताचाकेला॥ ९८॥ सरिसेचिगंधमादनविरे॥ धावो
निकठीणपानिप्रहरे॥ रथाम्बच्याहिमारिलेनुधिरे॥ भुमिवीभत्ससजाली॥ ९९॥ थोरविरीकेलापुरुषार्थु॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com